

Zadanie 9.1. Wsparcie prac związanych z przygotowaniem planu strategicznego WPR na lata 2023-2027.

Opis zadania:

W 2022 roku prowadzono ustalenia, zbierano materiały i literaturę i opracowywano w wersji elektronicznej propozycje ulotek, broszur, materiałów informacyjnych. Opracowane materiały przesyłano do MRiRW.

Kontynuowano prace mające na celu rozwój sadów śliwowych i upraw roślin jagodowych na terenach górskich i podgórskich.

Przywrócenie i rozwój sadów śliwowych w rejonach podgórskich.

Produkcja śliwek na terenach podgórskich jest obecnie marginalna z powodu rozprzestrzenienia się bardzo groźnej choroby wirusowej, jaką jest ospowość śliwy, powszechnie zwanej szarką. Na chwilę obecną brakuje odpornych lub tolerancyjnych odmian śliw, które można byłoby polecać do uprawy w specyficznych warunkach podgórskich.

W celu przeprowadzenia badań dotyczących introdukcji śliw do terenów podgórskich prowadzono doświadczenia w dwóch gospodarstwach prywatnych i jednym gospodarstwie państwowym w woj. małopolskim. Doświadczenia zostały założone i były prowadzone w lokalizacjach: Sadowniczy Zakład Doświadczalny Brzezna Sp. z o.o. (SZD), Gospodarstwo Ogrodnicze (G.O.) w miejscowości Tęgoborze, Gospodarstwo Ogrodnicze (G.O.) w miejscowości Rogi, gmina Podegrodzie. W każdym z wymienionych gospodarstw posadzono po 20 drzewek 3 odmian: 'Temano', 'Jojo' i 'Jofela', szczepionych na siewkach 'Węgierki Wangenheima'.

W maju 2022 r. we wszystkich doświadczeniach pobrano próbki gleby do analiz. Próby pobrano losowo obejmując profil gleby 0–30 cm, reprezentatywnie dla każdego doświadczenia.

W sezonie wegetacyjnym wykonano 3-krotną (wiosna, pełnia lata, jesień) ocenę porażenia drzew przez najważniejsze w uprawie śliw choroby i szkodniki. W ocenie odmian uwzględniono wpływ czynników biotycznych i abiotycznych na stan zdrowotny i ogólną kondycję drzew. Przy stosowaniu podstawowej ochrony przed chorobami i szkodnikami nie zaobserwowano poważnych problemów z ich występowaniem. Wiosną rozwój wszystkich drzewek odmian 'Temano' i 'Jojo' był wyrównany, natomiast nierównomiernie rozpoczynały wegetację drzewka odmiany 'Jofela'. Mogło to wynikać z faktu, że drzewka tej odmiany miały dość słabo rozwinięty system korzeniowy w stosunku do mocno rozbudowanej części nadziemnej, a wiosną wystąpiły długie okresy bezdeszczowe, co nie sprzyjało ukorzenianiu. W związku z bardzo trudnymi warunkami ukorzeniania i wzrostu roślin, w maju rozpoczęto podlewanie drzewek. Warunki pogodowe w dalszej części sezonu wegetacyjnego sprzyjały rozwojowi drzewek i tworzeniu nowych przyrostów. Drzewka odmiany 'Jojo' bardzo wcześnie weszły w okres owocowania i już w 2022 r. z kilku drzewek zebrano pierwsze owoce.

W każdym z doświadczeń 2-krotnie w sezonie (wiosną i jesienią) zmierzono średnicę pni drzewek przy pomocy suwmiarki.

Jesienią dosadzono w każdym z doświadczeń po 20 drzewek odmian 'Joganta' oraz 'Kalipso'.

Optymalizacja produkcji roślin jagodowych na terenach górskich i podgórskich.

W SZD w Brzeznej prowadzono/kontynuowano doświadczenia z oceną przydatności do warunków górskich i podgórskich 9 gatunków roślin jagodowych. Były to: jeżyna, świdośliwa, dereń jadalny, róża owocowa, jagoda kamczacka, malina, porzeczką czarna, borówka amerykańska, rokitnik. Do badań wykorzystywano nasadzenia w różnym wieku, ale w większości rośliny znajdowały się w pełni owocowania, w związku z czym były wyrosnięte,

co dawało możliwość oceny owocowania danego gatunku i odmiany. Wykorzystanie w doświadczeniach kilku odmian danego gatunku pozwalało na wydłużenie okresu zbioru i dostępności owoców.

Wszystkie doświadczenia rosną na stoku południowym (gleba klasy IV a, glina średnia). Dereń jadalny, róża owocowa, malina, borówka amerykańska i rokitnik są uprawiane metodą konwencjonalną, świdosiwa i porzeczka czarna metodą ekologiczną, natomiast jagoda kamczacka i jeżyna metodą konwencjonalną i ekologiczną.

Kontynuowano prace dotyczące technologii przetwórstwa produktów ogrodnich dla gospodarstw na przykładzie winorośli.

W tym wykonano:

- analizę składu chemicznego owoców 24 odmian winorośli m.in. uprawianych na terenach podgórskich,
- opracowanie receptury suszonych przekąsek z owoców winogron (z białych i ciemnych gron) i przeprowadzenie ocen chemicznych i sensorycznych uzyskanych produktów winogronowych niewiniarskich,
- analizę składu oleju pozyskanego z nasion winogron.

Działania upowszechnieniowo-promocyjne:

W dniu 25.03.2022 r. na posiedzeniu Zespołu ds. Odbudowy Rolnictwa Górskiego, odbywającym się w MRiRW w Warszawie przedstawiono i udostępniono zainteresowanym osobom prezentację pt. „Przywrócenie uprawy śliw oraz rozwój produkcji owoców wybranych gatunków roślin jagodowych na terenach podgórskich” (A. Głowacka).

Wyniki otrzymane z prac przetwórczych nad winogronem w roku 2021 prezentowane były na XIII Konferencji Technologów Przetwórstwa Owoców i Warzyw, Zegrze 26-27.05.2022. Poster: „Owoce winogrona do produkcji deserów” (M. Mieszczakowska-Frać).

Porady dla producentów konwencjonalnych i ekologicznych udzielane w formie telefonicznej oraz elektronicznej obejmujące tematykę doboru gatunków i odmian roślin jagodowych do uprawy w warunkach podgórskich, możliwości ekologicznej ochrony roślin jagodowych przed chorobami i szkodnikami, metod prowadzenia uprawy poszczególnych gatunków roślin jagodowych, a także perspektyw uprawy śliw na terenach podgórskich.